

Nils Ahlins gata 19
271 39 YSTAD
0411-190 14
militarmuseet@ystad.nu
www.ystad.nu/militarmuseet

Militärmuseets Skrifter.

Beredskapstiden; flygplan nedskjutet i Sövde.

Skrift nr: 5.

Ögonvittnesskildring av Sven Ottosson.

Tyskt flygplan nedskjutet.

Ett tyskt flygplan av typ Messerschmitt M 210, 410 A-1, sköts ner över Sövde (Söfde) den 11 april 1944. En svensk värnpliktig, Nils Einar Ebbe Holmberg, Malmö, omkom då det tyska planet störtade.

De omkomna tyska piloterna var:

Josef Kanlartz född 29/1 1920 och Verner Schultz född 12/3 1919.

Det tyska jaktplanet hade tidigare på dagen anfallit bl a en amerikansk "flygande fästning" B 17 G, tillhörande 8th Air Force, vid anfall sydost Berlin, varvid en motor slogs ut.

B 17 fortsatte på låg höjd över Stettin, varvid tyska luftvärnet slog ut ytterliggare en motor.

B 17 fortsatte, förföljd av det tyska jaktplanet, över Östersjön. En tredje motor föll bort. B 17 flög in över Skåne och störtade/nödlandade slutligen i trakten av Tolånga.

Nedan följer det telegram, som brigadchefen skickade till sin luftvärnstropp i Sövde:

7. MOTBRIG

Nr III : 180

Den 29/4 1944

DAGORDER

JAG UTTALAR MITT FULLA ERKÄNNANDE FÖR DEN SINNESNÄRVARO OCH FÖR DEN SKJUTSKICKLIGHET, PERSONALEN VID 2. AVD 2. TROPPEN 7. MOTLVAKANKOMP ÅDAGALADE VID NEDSKJUTNINGEN AV DET TYSKA FLYGPLANET VID SÖFDE 11/4 1944.

V. TAMM
BRIGCH

Flygplan nedskjutet - en oförglömlig och skrämmande händelse.

11 april 1944 - Påsklovet närmar sig sitt slut. Om någon dag skall jag återvända till "plugget" vid Spyken i Lund. Jag och min yngre bror - mejeristens pågar - hade tillsammans med prästens pågar (Blomstergren) under förmiddagen hemsökt en kvällen före lämnad militär bivackplats på andra sidan prästgårdsviken. Bl a för att samla kvarlämnade pilsnerflaskor - 5öre styck hos handlanden Ernst Nilsson. Flaskorna skulle vara rena "skörden", blev en hel "agnakorg".

Vid 10 - 11 tiden höll vi på med sköljningsarbete vid prästens brygga nedanför prästrädgården. Det var en halvmulen dag med höga, lite hotfulla moln. Plötsligt hörs ett starkt flygplansbuller - ett flygplan kommer på låg höjd över kyrktornet - tvåmotorigt med tyska färger och emblem. Vårt intresse för flygplan var stort. Vi hade upplevt flera år med jaktflyg från F 10 och F 8 stationerade på Sövde-fältet, vi hade sett allierade flygplan nödlanda - tvingas ner, vi hade träffat tyska jaktflygare, internerade i prästgården (flygare som tidvis måste särskilt bevakas med hänsyn till lynchhot från på Snogeholms slott förlagda danskar (motståndsmän?) o s v. Vi konstaterade att flygplanet var en Messerschmitt av senaste typ. Militären hade sagt att flygfältet var minerat eftersom ingen svensk jakt f. n. var stationerad där. Vi hade själva sett ett otal lådor utplacerade på fältet, minor? Skulle det tyska flygplanet landa? Vad händer då? "Full karriär" upp till prästgården och cyklarna - vi måste snabbt upp på höjderna vid mejeriet för att kunna se ut över fältet (det fanns ingen skog på höjderna vid den tiden). Vi ser inget tyskt flygplan! När vi kommer i höjd med mejeriträdgården ser vi militärer - förlagda i den sk Stiftelsen (tillika militär utspisningslokal) - per cykel på den lilla grusvägen upp mot "kommungården" - samma väg som vi avsåg cykla.

Då, plötsligt, rakt framför oss, som i dykning mot oss, på låg höjd, kommer "tysken". Skall han skjuta på oss, vi hade ju sett krigsfilmer? Jag vet inte hur, men plötsligt låg jag i dikesrenen, några av kamraterna sprang mot sjön (det fanns inga hindrande hus på den tiden). Plötsligt, något händer med ena vingen - det ser ut som om planet vänder upp och ner. Rätt i backen, just på den lilla vägen med cyklande militärer.

Ett eldhav 100 - 150 m framför oss. Vi reser oss förskräckta. Det brinner, det smäller, ammunitionen exploderar. Vi går med våra cyklar fram till mejeriet. Alla tycks stå som förstenade. Smällarna i eldhavet fortsätter.

Plötsligt kommer en officer. Vi måste utrymma! Det kan finnas bomber i planet! Tillsammans med föräldrarna - min moder var helt skräddad och paralyserad - och en del andra som samlats, drar iväg mot kyrkan - en lämplig skyddsplats bedöms slutningen bakom kyrkan (kyrkmuren) vara. Prästen Blomstergren talar lugnande.

Efter kanske en halv timma anses "faran över". Vi återvänder hem (till mejeriet) - middagen, som glömts på spisen hade delvis gått till spillo! Det brinner fortfarande i flygplansvraket. Överallt på höjderna står militära vaktposter, vid klockaregården c:a 500 m bort Blentarpsbor! Ingen får komma fram till nedslagsplatsen - vi pojkar är lite stolta, vi får! Vi står och tittar på förödelsen, min fader går runt mejeriet, konstaterar att ett ganska stort plåtparti har hamnat på mejeritaket.

På hästgården, som vi kallade gårdsplanen framför mejeribryggan, ligger en avsliten hand på vilken det saknas två fingrar. I stället för att äcklas över det hemska, börjar en diskussion omkring handen. De smala fina fingrarna, kan det vara en kvinnohand?

Chocken!! En bil stannar framför mejeriet. Ur stiger landsfiskalen i Sjöbo, Kinberg. Han pratar med militärerna. Går därefter fram till min fader och ber att få låna telefonen. Vi lyssnar, han ringer till länsstyrelsen och därefter till sin fru i Sjöbo. Han lägger på luren, sitter tyst en stund, kallar därefter på dem som är i närheten och säger med allvarlig min: "Detta är nog inte det värsta, det är nog tysk invasion, min hustru kan se fallskärmshoppare över Sjöbo Ora."

Ungefär samtidigt öppnar luftvärnet eld. En stor korpulent repsergeant, som sköter någon slags expedition inrymd i styrelserummet på mejeriets 2:a våning säger till min moder och oss pågar: "Det är bäst att vi går ned i källaren". Vistelsen där blev ej lång, nyfikenheten på vad som händer tar överhanden.

Branden i det störtade flygplanet är nu i avtagande. Luftvärnet skjuter på nytt. Denna gång mot en B-17 bombare, som syns ett kort ögonblick mellan molnen. Vi äter med dålig aptit vår förse-nade middag. Så ut igen. Militären berättar att fallskärmshopparna över Sjöbo Ora var från en B-17 "flygande fästning", som senare störtade/nödlandade i Tolångatrakten.

Amerikanarna är på väg till Sövde. Vi väntar med spänning, så kommer några lastbilar med ett 10-tal flygare på flaken. Ett jubel utbryter när de ser det störtade tyska planet. Tyskarna hade enligt deras utsago förföljt dem in över Skåne och deras eld var orsaken till att de måste hoppa.

Intresset för det störtade planet avtog för någon timma och alla greps lite av den glädjeyra som amerikanarna visade. Efter utspisning fördes amerikanerna vidare. "Tysken" ligger kvar, ingen vågar under dagen nalkas vraket. Ett rykte sprids att en svensk militär hamnat under planet!

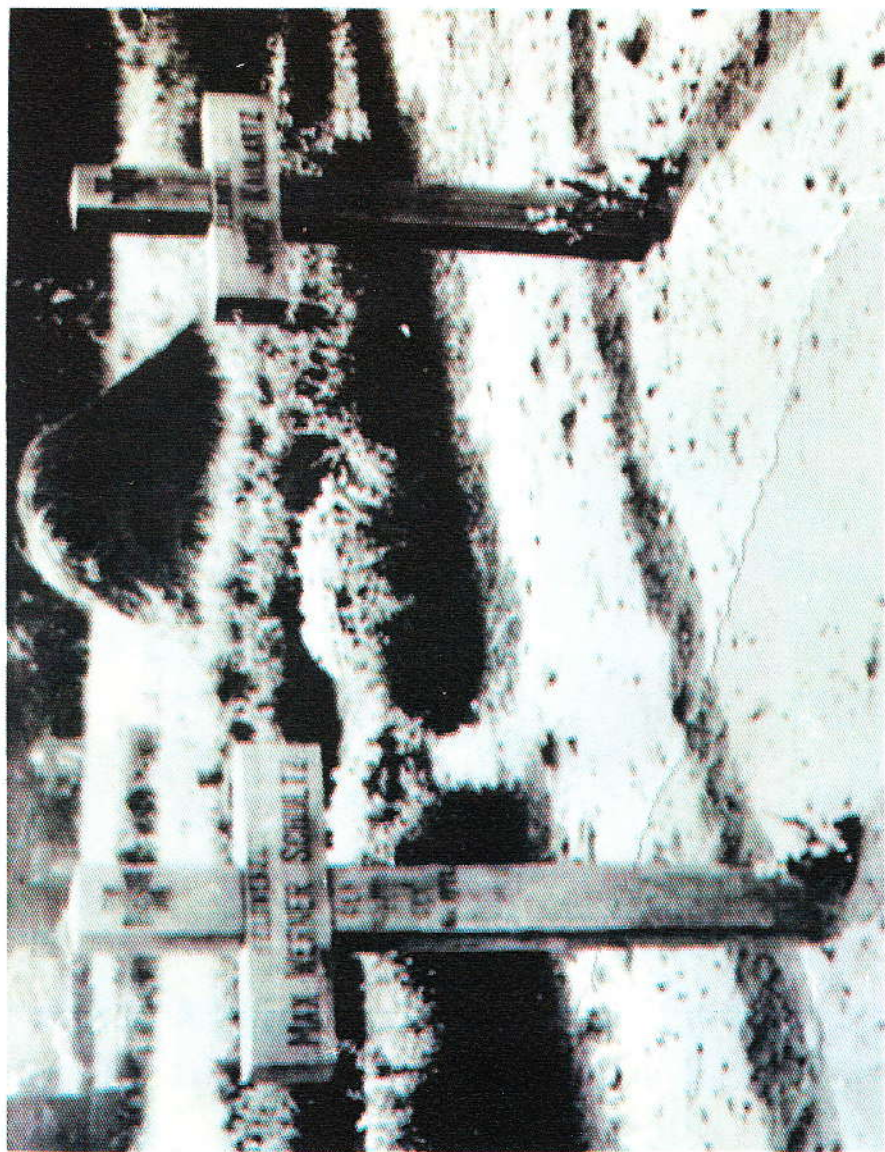
Natten, mörkret och skräcken kommer. 100 m utanför sovrumsfönstret ligger planet och pyr. Jag tror ingen i familjen sover med någon större ro denna natt.

Nästa dag kommer. Två vitklädda handskbeklädda herrar samlar ihop resterna av de två omkomna tyskarna i en "rullebör". Den omkomne svensken hittas - Jag åker tillbaka till Lund och studierna.

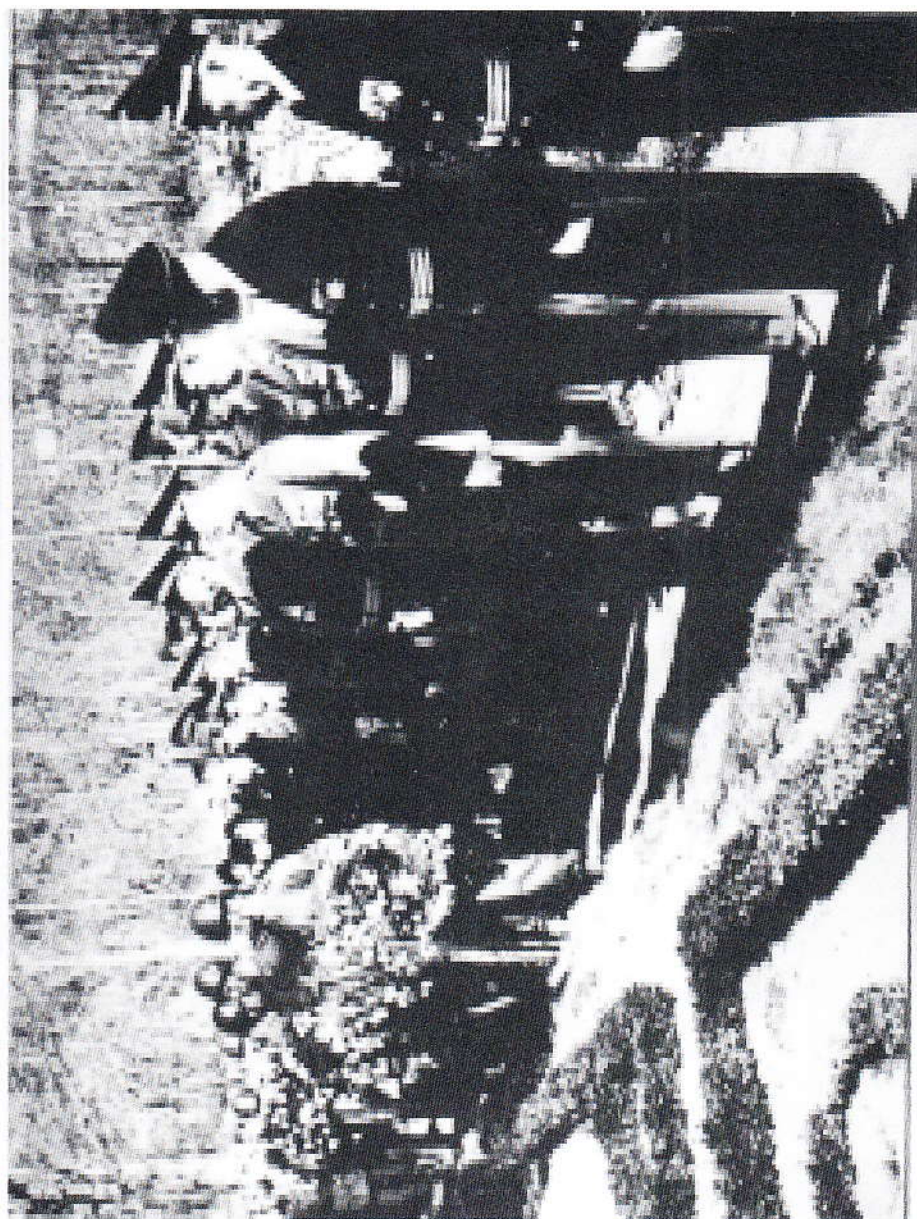
Den mycket högtidliga begravningen på Sövde kyrkogård fick jag endast höras berättas om. Tiden efter nedskjutningen diskuteras mycket huruvida det tyska planet var i nöd och försökte landa. Någon hade sett röda ljus skickas ut från planet. Vi såg inget.

Berättat och nedtecknat av Sven Ottosson
17-årig gymnasist i april 1944.

Gravarna på Sövde kyrkogård, flyttades 1966 till Trelleborg krigskyrkogård.

Svensk och tysk hedersvakt vid begravningen.

Jordfästningen ägde rum på Sövde kyrkogård, gravarna och stoftet är senare flyttade till Trelleborgs allmänna kyrkogård.

Hedersvaktvar en pluton ur 10. motorkompaniet.

Kyrkoherde O Blomstergren förrättade jordfästningen med biträde av tyska prosten Kühn i Malmö.

Bland de församlade var tyska generalkonsuln i Malmö Nolde, kanslichefen Muth samt biträdande flygattachen i Stockholm kapten Fhienemann. Fobefälhavaren m fl svenska officerare.

Ovanstående uppgifter har lämnats av Henning Månsson (141-7-42) Bromma, som ingick i hedersvakten.

Layout Jan-Olof Fridenman